

ಅಪಿಕ್ರೋ / ಅಪಿಕ್ರೊಂಡ ಕೈಗಲು

(Second draft)

ಆರಂಭ: ೧೩-೦೮-೨೦೨೫

ಮುಕ್ತಾಯ: ೦೧-೦೯-೨೦೨೫

ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ನಾಟಕ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಪಠ್ಯ. ರಂಗಪಠ್ಯವಾಗುವಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಶ್ರಮ ಬೇಕು.

ನನಗಿನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನ ಕೊಡಲಾರದ version ಇದು. ಮತ್ತು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಲ ಒದುತ್ತಾ, ಅಥವಾ ರಂಗಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವಾಗ ಇದರ ರೂಪ ಖಂಡಿತ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೊಸ ನಾಟಕವೇ ರಚಿತವಾಗಬಹುದು.

ಅನೇಕ spelling mistakes ಕಾಣಬಹುದು.

ಅವಗಾಹಿಸಿ!!

ಹೆಜ್ಜೆ ೧

[ಪಾಂಡುರಂಗ ಹೆಗಡೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸ್ಥಳವಾದ ಶೆಡ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಓದುತ್ತಾ ಚಿಂತಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಚಿಪ್ಪೋ ಚಳವಳಿಯ ಹರಿಕಾರ ಸುಂದರಲಾಲ್ ಬಹುಗುಣ, ಪ್ರಯಾಣದ ಧೂಳು ಕೊಡವುತ್ತಾ ಕೋಣೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಆಪ್ ಸೆಜ್ ಮೆ ಆಗಯೇ?

ಬಹುಗುಣ: ಹಾಂ, ಬಸ್ ದೋ ಬಾರ್ ಖರಾಬ್ ಹೋಗಯಿ, ಡ್ರೈವರ್ ನೆ ಕಹಾ ಕೀ, ಯಹಾ ಕಿ ಸಡಕೇ ಬೆಹ್ ರಹಾ ಹೈ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಯಹಾ ತೋ ಸೆಜ್ ಕುಚ್ ಬೆಹ್ ರಹಾ ಹೈ.. ಎಲ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಾಶವಾಗಿಹೋಗ್ತಾಯಿದೆ. (ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು) ನಿಮ್ಮನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳೋಕು ಅಂತಿದ್ದೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ..

ಬಹುಗುಣ: (ಬ್ಯಾಗ್ ಇಳಿಸಿ, ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಒರೆಸುತ್ತ) ಹೈ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ನೀವು ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಮರವನ್ನ ತಬ್ಬಿ ನಿಂತ್ರಲ್ಲ.. ಆಗ ಏನನ್ನಿಸಿತು?

ಬಹುಗುಣ: (ನಗುತ್ತಾ) ನಿಜ ಹೇಳೋಕಂದ್ರೆ ಮೂರ್ಖತನ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಮೂರ್ಖತನ

ಬಹುಗುಣ: ಹೌದು ಇಷ್ಟತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತವ, ಅಷ್ಟತ್ತರದ ಮರಗಳನ್ನ ತಬ್ಬಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ ನಾನು.. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನೊಡಿ ಹಂಗಿಸಿ ನಗ್ತಾಯಿದ್ರು..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಹೈ.. ಇಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಜನರೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚ, ದಡ್ಡ ಅಂತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹುಗುಣ: ಯಾಕೆ ? ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದಡ್ಡ ಅಂತ ನಿನಗನ್ನಿಸ್ತದಾ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಕಾಡು, ಮರ, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ, ಕಾಳಿ ನದಿ, ಇವುಗಳ ಪರ ಮಾತಾಡ್ತೇನೆ. ಮರಗಳನ್ನ ತಬ್ಬಿ 'ಕಡೀಬೇಡಿ' ಅಂತ ಕೂಗಿ ಅವಗಳನ್ನ ಉಳಿಸ್ತೇನೆ ಅನ್ನೋದನ್ನ ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನೇ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದಿನಕ್ಕೆ, ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೊಡೋದಾದ್ರೆ ಹೌದು, ನಾನು ದಡ್ಡನೇ ಇರಬಹುದು..

ಬಹುಗುಣ: ಸರಿಯೇ ಮತ್ತೆ, ದಡ್ಡರಾಗಿಯೇ ಇರೋಣ.. 'ಬುದ್ಧಿವಂತರು' ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕಾಡನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದು ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇದೆ. ನಾವು ದಡ್ಡರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುಬಿಡೋಣ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಈ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಹೊಸತೊಂದು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಇಶ್ಯೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಲೇ ಕೆಲಸನೂ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಗಿ ಮಾತಾಡೋಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟೆ. ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲ.. ಈ ಬಾರಿ ಸಾಲಕಣಿ ಕಾಡು.. ನೊಡಿ ಇಲ್ಲಿ.. (ನ್ಯೂಸ್ ಪೇಪರ್ / ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪೇಪರ್ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.)

ಬಹುಗುಣ: (ಓದಿ) ಓಹೋ.. ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ!! ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡ್ತಾರೋ..!

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಅದೇ ಗೊತ್ತಾಗ್ತಿಲ್ಲ.. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಅವರನ್ನ ತಡಿಯೋಣ..

ಬಹುಗುಣ: ಎಷ್ಟು ಜನ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಮೀಟಿಂಗ್.. ಹತ್ತು ಜನ ಬರಬಹುದು, ಒಬ್ಬರೇ ಬರಬಹುದು.. ಅಥವಾ ಯಾರೂ ಬರದೆಯೂ ಇರಬಹುದು..

ಬಹುಗುಣ: ಯಾರೂ ಬರದೇ ಹೋದ್ರೆ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಯಾರೂ ಬರದೇಹೋದ್ರೆ ಇಬ್ಬರೆ.. ನಾನು ನೀವು..

ಬಹುಗುಣ: ಇಬ್ಬರು? ಇಡೀ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರ ವಿರುದ್ಧ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ನಿಮಗೂ ಹಾಗೇ ಆಗಿದ್ದಲ್ವಾ? ಮೊದಲು ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು.. ಆಮೇಲೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆತದೆ. ಆ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ.

ಬಹುಗುಣ: ಹ್.. ಈ ರಾತ್ರಿ ಮೀಟಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಕೆರೆಹೊಸಳ್ಳಿ.. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಬಾಜಾನರ ಗುಡಿಸಿಲದಲ್ಲಿ.. ಹೊರಡೋಣ.. ನೀವು ಮುಖ ತೊಳೆದು ಬನ್ನಿ.. ಜೀಪ್ ತೆಗೆತೇನೆ.. ರವಿ, ಕಮಲ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬರೋದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ..

ಬಹುಗುಣ: ಇವರಿಬ್ಬರು?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ರವಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡ್ತಾನೆ, ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವ, ಇದೇ ಊರಿನವ.. ಕಮಲ ಪಕ್ಕದ ಊರಿನವಳು, ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ.. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆದರ್ತಾಳೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಈ ಚಳವಳಿಯ ತೀವ್ರತೆ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥ ಆಗಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸ್ತದೆ.

ಬಹುಗುಣ: ಇರಲಿ, ಇಂಥವರೇ ಮುಖ್ಯವಾಗೋದು ಪಾಂಡುರಂಗ.. ನಾವುಗಳಲ್ಲ.. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಚಳವಳಿಗಲನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಚಿಪ್ಪೋ ಉತ್ತರಾಖಂಡನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದೂ ಇಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲ ಭಂಡೆದ್ದು ನಿಂತಾಗ.. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಕಾಡು, ನೀರು, ಮರಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವವರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ನಾಳೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ನಿರ್ಧರಿಸೋ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವವರು....

ಹೆಜ್ಜೆ ೧

[ಜೀಪ್ ದೃಶ್ಯ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುರಂಗ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಗುಣ, ಹಿಂದೆ ಕಮಲ ರವಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.]

ಕಮಲ: ಅಣ್ಣ ನಾನು ಹೀಗೆ ಕಾಡು ಉಳಿಸಿ, ಕಾಳಿ ನದಿ ಉಳಿಸಿ ಅಂತ ಕಾಡುಮೇಡು ಅಲೀತೀರೋದು ನಮ್ಮನೆಯವರಿಗೆ ಒಂಚೂರೂ ಹಿಡಿಸ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನ ಜೈಲಿಗೆ ಕಳಿಸೋಕೆ ಈ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಾಗಿ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡ್ತದೆ ಅಂತ ನನ್ನಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ತಾರೆ. ಇವತ್ತೂ ಕೂಡ.. ಜಗಳ, ವಾದ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಹಾಗೇ ಆದ್ರೂ ಆಗ್ಗುಹುದು ಕಮಲ.. ಅವರ ಭಯಕ್ಕೂ ಅರ್ಥ ಇದೆ.

ಕಮಲ: ನಾನು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಅಣ್ಣ.. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ತಾ ನಾನು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದ್ರೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡೋರ್ಯಾ? ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಹಾಕೋರಾದ್ರೂ ಯಾರು?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಆದರೆ ಈ ಕಾಡು ನಾಶವಾಗಿಹೋದ್ರೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಏನುಳಿತದೆ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದಿ?

ರವಿ: ಹಾಗಲ್ಲ ಅಣ್ಣ.. ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ, ದಿನಕ್ಕೆ ಐವತ್ತು ರುಪಾಯಿ ಕೂಲಿ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾ ಅಂದ

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಅದು ಕೂಲಿಯಲ್ಲ, ಮರಗಳನ್ನ ಕೊಲ್ಲೋಕೆ ಕೊಡ್ತಿರೋ ಹಣ ಅದು..

ರವಿ: ಅಲ್ಲ, ಯಾವುದೋ ಮರಗಳಿಗೋಸ್ಕರ, ಸರ್ಕಾರದವರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡೋಕೆ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀರ ನೀವು..

ಬಹುಗುಣ: ಮರಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲ ರವಿ, ನಿಮ್ಮಗಳಿಗೋಸ್ಕರ.. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಈ ಪ್ರತಿಯೋಧ, ಹೋರಾಟ, ಪ್ರತಿಭಟನೆ..

ಕಮಲ: ಇಂಥಾ ಹೋರಾಟ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುದೇನು?

ಪಾಂಡುರಂಗ: (ಅಸಹನೆಯಿಂದ) ಹಾಗಿದ್ರೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಾಳೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ನೋಡಿಬಿಡಿ.

ರವಿ: ಏನನ್ನ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಸಾಲಕಣಿ ಕಾಡಿನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನ..

ಬಹುಗುಣ: ಪಾಂಡುರಂಗ, ತಾಳ್ಮೆಗೆಡಬೇಡ.. ಹಾಗಾಗೋದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.

ಕಮಲ: ಹೇಗೆ ಸರ್?

ಬಹುಗುಣ: ಯಾವಾಗ ಚಿರತೆ ತನ್ನ ಮರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣವಾಗೋದನ್ನ ನೋಡ್ತದೋ ಆಗ ಚಿರತೆ ಆ ವೈರಿಯನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ತಾನೇ ಆಹ್ವಾನಿಸ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ನಾವೇ ಚಿರತೆಗಳಾಗಿ ಎದುರಾಗ್ತೀರೋ

ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಗಳನ್ನ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯೋದು.. ಈ ಸಾಲಕಣಿ ಕಾಡಿನ ದಪ್ಪನೆಯ ಮರಗಳನ್ನ ಕಡಿಯೋಕೆ ಅವರು ಕೊಡಲಿ ಹಾಕುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ನಾವೇ ಆ ಮರಗಳ ಭಾಗದಂತಾಗಿ ತೆರೆದ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವನ್ನ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋದು..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಆಗ ನೋಡುವ, ನಾವು ಸೋಲೋವಾ ಅಥವಾ ಅವರು ಸೋಲ್ತಾರಾ ಅಂತ..

ಕಮಲ: ನಾವು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಿ ಅಂತಲೇ ಇಚ್ಛೋಣ.. ಇದರ ನಂತರ ಮುಂದೆ? ಏನಾಗಬಹುದು ಅಣ್ಣ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಮುಂದೇನಾಗಬಹುದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಕಮಲ.. ಹಿಮಾಲಯದ ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಇಂಥದ್ದೇ ಗಾಯಗಳಾದಾಗ ಅದನ್ನ ತಬ್ಬಿ ನಿಂತ ಹೆಂಗಸರ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಆ ಗಾಯಗಳು ಮಾಗಿದ್ದವು. ಈಗ ನಾವಿದನ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಏನಾಗ್ತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಆದರೆ, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಇಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗ್ತದೆ ಅನ್ನೋದಂತೂ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಹೆಜ್ಜೆ ೩

[ಕಾಡು, ಮುಂಜಾನೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ , ಕಮಲಾ ಈಗಾಗಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಕಡಿದ ಮರವೊಂದರ ಬೊಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ.]

ರವಿ: [ಆಗಮನ] ಓಹ್.. ಕಮಲಕ್ಕಾ, ನೀನು ಬರೋದಿಲ್ಲ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿದ್ದೆ..

ಕಮಲ: ನಾನೂ ಹಾಗೇ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ತಡೀಲಿಲ್ಲ..

ರವಿ: ಓಹ್..

ಕಮಲ: ಮತ್ತೆ ನೀನು?

ರವಿ: ನನಗೂ ಅಷ್ಟೆ.. [ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು] ಈ ಕಾಡು ಮುಂಚೆ ಹೇಗಿತ್ತಲ್ವಾ ಅಕ್ಕ? ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟಿತ್ತು.. ಈಗ ನಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳನ್ನ ನಾಶ ಮಾಡೋ ಕಾಡುಹಂದಿಗಳನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದವೋ..?

ಕಮಲ: ಹೌದು ರವಿ, ಆಗಲ್ಲಾ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡೆ ಪಕ್ಷ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಜೇನು ಇಳಿಸ್ತಿದ್ದದ್ದು.. ಈ ಹೆಬ್ಬಲಸು, ಬೆಣಟೆ, ಗೋಳಿ ಮರಗಳೆಲ್ಲಾ ಜೇನು ಗೂಡುಗಳು ತುಂಬಿರ್ತಿದ್ದು.. ಆ ದೊಡ್ಡ ಮದ್ದಲೆ ಮರ, ಕಬ್ಬೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇತ್ತಲ್ಲ, ಆ ಒಂದು ಮರದಲ್ಲೇ 150ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜೇನುಗೂಡುಗಳಿದ್ದು.. ಈಗ ಮರಗಳಿಗೂ, ಜೇನಿಗೂ ಎರಡಕ್ಕೂ ಬರ ಬಂದಹಾಗಿದೆ..

[ಬಹುಗುಣ, ಪಾಂಡುರಂಗ, ದರಸಯ್ಯ ಗೌಡ, ಕೆ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ, ಮೋಹನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ.]

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಓಹ್.. ನೋಡಿದ್ರಾ ಇಲ್ಲಿ? ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿವರೆಗೂ ಈ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಸರಿಯಾ ತಪ್ಪಾ ಅಂತ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿದ್ದವರೇ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ..

ಬಹುಗುಣ: ಅದು ಹಾಗೆ ಪಾಂಡುರಂಗ, ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಅಷ್ಟೇ ಯಾಕೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ, ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೂ ಕೂಡ ಇವತ್ತೆಲ್ಲಾ ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮ ಅರ್ಥವಾಗ್ತದೆ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಹೋಗಬಾರದಷ್ಟೆ..

[ಟ್ರಕ್ಕುಗಳು ಬಂದ ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.]

ಬಹುಗುಣ: ಎಲ್ಲರೂ ತಯಾರಿದ್ದೀರ?

ರವಿ: ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸರ್.. ಕೈ ಕಾಲುಗಳು ನಡುಗಿವೆ.

ಮೋಹನ್: ಯಾಕೆ? ಇನ್ನೂ ಭಯವೇ?

ರವಿ: ಹಾಗೇ ಅಂದೋ.. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನ ಮುರಿಯೋದನ್ನೇನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಲ್ಲ ನಾನು.. ಭಯ ಆಗ್ತೇ ಇನ್ನೇನು?

ಬಹುಗುಣ: ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡೋದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂತಿಲ್ಲ ರವಿ, ಸರ್ಕಾರಗಳೂ ತಪ್ಪನ್ನ ಮಾಡ್ತಾವೆ, ಆಗ ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು.. [ಸದ್ದಾದದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ] ಅವರು ಬರ್ತಿದ್ದಾರೆ ರೆಡಿಯಾಗಿ..

[ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಭಟ್, ಫ್ಲಾರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರ್, ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗೂಲಿ ನೌಕರರ ಆಗಮನ]

ಭಟ್: ಯಾರು ಸರ್ ಇವರೆಲ್ಲ?

ಫ್ಲಾರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರ್: ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.. ಏಯ್ ಯಾರ್‌ಪ್ಪ ನೀವೆಲ್ಲ? ಯಾಕಿಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ? ಏನು ಕೆಲಸ ನಿಮಗಿಲ್ಲಿ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಕೆಲಸ ಇದೆ, ಇರೋದ್ರಿಂದನೇ, ನಾವಿಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಬಂದಿರೋದು..

ಭಟ್: ಏನು ಕೆಲಸ?

ಹೆಗಡೆ: ಮರಗಳನ್ನ ಮಾತಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಬಂದ್ವಿ..

ಫ್ಲಾ. ಆಫೀಸರ್: ಆಯ್ತಲ್ಲ ಮಾತಾಡಿಸಿ.. ಈಗ ಹೊರಡಿ, ಇದು ಸರ್ಕಾರೀ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಜಾಗ, ಅತಿಕ್ರಮಣ ಮಾಡೋಹಾಗಿಲ್ಲ..

ರವಿ: ಯಾರೀ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಮಾಡ್ತೀರೋದು? ಸರ್ಕಾರದ ಜಾಗ ಅಂತೆ.. ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ಕಾಡು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲ..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ನಾಲಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಇರ್ಲಿ.. ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿರೋ ಆರ್ಡರ್ ಹಿಡಕೊಂಡೇ ನಾವಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರೋದು.. ಒಂದಿಷ್ಟು ಡೆಡ್ ಟ್ರೀಸ್ ಇದ್ದಾವೆ ಈ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ, ಸತ್ತ ಕಳಕೊಂಡಿರೋ ನಿಸ್ತೇಜ ಮರಗಳವು, ಅವುಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸೋ ಟೆಂಡರ್ ಕಾಲ್ ಆಗಿತ್ತು.. ಭಟ್ ಅವರಿಗೆ ಈ ಟೆಂಡರ್ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳು, ನಿಮ್ಮದೇ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಳತೆಗೆ ಬೇಕಾಗೋ ಸೌದೆ ಕೂಡ ಈ ಟೆಂಡರ್ ಇಂದನೇ ಬರಬೇಕು, ಸುಮ್ಮನೆ ಟೈಮ್ ವೇಸ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಜಾಗಬಿಡಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಡರ್ ಮೀರೋಹಾಗಿಲ್ಲ..

ಕಮಲ: ಈ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಆರ್ಡರ್ ಹೊರಡಿಸ್ತಾ ಸರ್?

ಭಟ್: ಇವರಿಗೇನಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡೋದು? ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ನಾವು ಮುಂದುವರಿಸೋಣ, ಬನ್ನಿ.. [ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಕೂಲಿಕಾರರು ಕೊಡಲಿ ಹಿಡಿದು ಮರದ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.]

[ಪಾಂಡುರಂಗ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಬಳಿಗೆ ನಡೆದು, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ತನ್ನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಚಾಚುತ್ತಾನೆ.]

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಈ ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯೋಕೆ ಮುಂಚೆ ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿರಿ..

ಕೆಲಸಗಾರ 1: ಸರ್... [ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾನೆ]

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ಮರದಿಂದ ದೂರ ಬಾರಯ್ಯ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಇಲ್ಲ.

ಬಹುಗುಣ: (ಇನ್ನೊಂದು ಮರದ ಕಾಂಡವನ್ನಪ್ಪಿ) ನಾನೂ ಬರೋದಿಲ್ಲ.

[ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮರಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.]

ಭಟ್: ಏನೀ ಇದು? ಹುಚ್ಚಾಟ?... [ಕೋಪದಿಂದ] ಅವರನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡ್ಡಿ..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ಯಾವ ಆರೋಪದ ಮೇಲೆ?

ಭಟ್: ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಜಾಗದ ಅತಿಕ್ರಮಣ. ಏನೋ ಒಂದು..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ಆದರೆ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನನ್ನು ಮುರಿಯಿಲ್ಲವಲ್ಲ..

ಭಟ್: ಅವರು ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.. ಏಯ್, ಏನೋ ಮುಖ ನೋಡ್ತೀರ? ಅವರನ್ನು ಈ ಕಡೆ ಎಳೆದು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಶುರು ಮಾಡೋ.. [ಎಳೆಯಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಗುಂಪು ಜಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ.]

ಕೆಲಸಗಾರ 1: ಜನ ಅಲ್ಲಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡ್ ನಿಂತಾಗ ನಾನ್ ಹೇಗೆ ಮರ ಕಡಿಯೋದು ಸರ್.. ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಭಟ್: ಹಾಗಾದರೆ ಕಾಯಿರಿ. ಅವರಿಗೇ ಸುಸ್ತಾದಾಗ ಸುಮ್ಮನಾಗ್ತಾರೆ.

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಳಜಿ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ನಾವು ಏನ್ ಮಾಡೋದು? ನಮಗೆ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಮಿಟಿಂಟುಗಳಿವೆ. ಅದೆಷ್ಟೋ ಕೋಟಾಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು...

ಬಹುಗುಣ: ಯಾರ ಕೋಟಾಗಳು?

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ಇಲಾಖೆಯವರದ್ದು. ಫೈವುಡ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳು ಬೇಕು.

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಆದರೆ ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಜೀವಂತ ಮರಗಳು ಬೇಕು.

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ನೋಡಿ. ನನ್ನ ಮಾತೃಲೇಖಿ..

[ಹೋರಾಟದ / ಅಪ್ಪಿಕೋದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಟ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್ ಕ್ಷುದ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.]

ಭಟ್: (ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ) ಎಲ್ಲಾ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿ. ನಾವು ನಾಳೆ ಬರೋಣ.

ಕೆಲಸಗಾರ 1: ಅವರು ನಾಳೆನೂ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಗತಿ ಏನು?

ಭಟ್: ಅವರು ಬರೋದಿಲ್ಲರಿ.. ಇದು ಕೇವಲ ನಾಟಕ ಅಷ್ಟೇ.. ನಾಳೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿದಿನದ ಜಂಜಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಾರೆ..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ನೀವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಡೀತಿದ್ದೀರ...

ಬಹುಗುಣ: ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಡೀತಿಲ್ಲ ಸರ್.. ನಾವು ವಿನಾಶವನ್ನು ತಡೀತಿದ್ದೀವಿ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ.. ಆದರೆ ನೀವು ಮಾಡಹೊರಟಿರೋ ಇದು, ಇದು ಕೊಳೆಯುವಿಕೆ..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ನನಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶಗಳಿವೆ.. ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಫಾಲೋ ಮಾಡೋದಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸ

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಜನರನ್ನು ಸುಡೋಕೆ ಗ್ಯಾಸ್ ಚೇಂಬರ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಜನರು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿದ್ದರು.. ಹೊರಡಿ ಹೊರಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಾ ಆಯ್ತಲ್ಲ..

[ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ಮೋಹನ್: ಇಷ್ಟೇನಾ? ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಾ? ನಾವು ಗೆದ್ದೆವಾ?

ರವಿ: ಎಲ್ಲಿ? ಅವರು ನಾಳೆ ಮತ್ತೆ ಬರ್ತಾರಂತೆ..

ಕಮಲ: ನಾವೂ ಬರ್ತೀವಲ್ಲ..

[ಮರಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತಿರುವಾಗ ದೀಪಗಳು ಮಸುಕಾಗುತ್ತವೆ.]

ಹೆಚ್ಚು

(ಬೆಳಿಗ್ಗೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಬಾವಿ. ಕಮಲಾ ಬಿಂದಿಗೆ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಊರ ಹೆಂಗಸರಿದ್ದಾರೆ. ಕಮಲಾ ಬಾವಿಯ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಬಿಂದಿಗೆಯೊಳಗಿನ ನೀರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೆಸರಾಗಿದೆ.)

ಕಮಲಾ: ಅಯ್ಯೋ, ಇವತ್ತೂ ಕೂಡ ಈ ಕೆಸರುನೀರು?

ಹೆಂಗಸು 1: ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಇದೇ ಸಮಸ್ಯೆ.. ದಿನಾ ಮನೆಗೆ ನೀರು ಅಂತ ಕೆಸರು ತೊಗೊಂಡ್ ಹೋಗೋಹಾಗಾಗಿದೆ.

ಕಮಲಾ: (ನೀರನ್ನು ಸುರಿದು) ಇದು ನೀರಲ್ಲ.. ಕೊಳಚೆ..

ಹೆಂಗಸು 2: ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಇದೇ ನೀರು ಕುಡೀತಿರೋದು, ಬೇರೇನ್ ದಾರಿ ಇದೆ ಹೇಳು ಕಮಲಾ?

ಕಮಲಾ: ಆ ಯಾಣದ ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕಿದಮೇಲೆ, ಮಳೆ ನೀರಿನ ಜೊತೆ ಮೇಲಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮಣ್ಣು ನಮ್ ಹಳ್ಳಿ ಬಾವಿ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಇಳೀತಿದೆ.

ಹೆಂಗಸು 1: ಈ ನೀರು ಎಷ್ಟು ಸಿಹಿಯಾಗಿರ್ತೀತ್ತು.. ಈಗ ನೋಡಿದ್ರೆ..

ಕಮಲಾ: ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾವೇ ಏನಾದ್ರೂ ಮಾಡ್ಬೇಕು..

ಹೆಂಗಸು 1: ಕಮಲಾ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಹೀಗೆ ಜಗಳ ಮಾಡೋಹಾಗೆ ಆಡ್ಬೇಡ...

ಕಮಲಾ: (ತನ್ನ ಬಿಂದಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಎಸೆದು) ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಾನಾ? ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ನೀರು ಅಂತ ಮಣ್ಣು ಕುಡಿಯೋದು ನಿಮಗೆ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಾನಾ?

ಹೆಂಗಸು 1: (ಬಿಂದಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಅರೆ, ಯಾಕಿಷ್ಟು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡ್ತೀ. ಜನ ನೋಡ್ತಿದ್ದಾರೆ...

ಕಮಲಾ: ನೋಡಲಿ! ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಲಿ!

ಹೆಂಗಸು 1: ಕಾಡಿಗೂ ನೀರಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಕಮಲಾ? ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾಡೇ ಕಾರಣ ಅಂತ ಅರಚಾಡಿದ್ಯೆ?..

ಕಮಲಾ: ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲಾ?? ಮರ ಕಡೀತಾರೆ, ಮಣ್ಣು ಸಡಿಲವಾಗ್ತದೆ, ಮಳೆ ನೀರು ಹರಿದು ಬರೋವಾಗ ನಮ್ಮ ಬಾವಿಗೆ ಆ ಸವಕಳಿಯಾದ ಮಣ್ಣನ್ನ ತರುತ್ತದೆ. ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ ಅಂತೀರಲ್ಲ?

ಹೆಂಗಸು 2: ನಮಗೆ ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥ ಆಗಲ್ಲ ಕಮಲಾ

ಕಮಲಾ: ವಿಜ್ಞಾನ? ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ನೀರು ಹರಿಯುವಾಗ ಜೊತೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹರಿಯುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋಕೆ ನಿಮಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಬೇಕಾ?

ಹೆಂಗಸು 1: ಹಾಗಾದರೆ ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತೀಯಾ?? ದಿನದ ಬಳಕೆಗೆ ನೀರು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಸಿಗ್ತದೆ?

ಕಮಲಾ: ಹೊಳೆ ಬದಿಗೆ..

ಹೆಂಗಸು 2: ಆದರೆ ಅದು ತುಂಬಾ ದೂರ.

ಕಮಲಾ: (ತನ್ನ ಬಿಂದಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು) ಎಷ್ಟು ದೂರ ಆದರೇನು? ಅಷ್ಟು ದೂರನೂ ನಡೆದು ನೀರು ತರೋ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ..

ಹೆಂಗಸು 1: ನೀರಿಗೋಸ್ಕರ ದಿನಾ ಅಷ್ಟು ದೂರ ನಡೆಯೋಕಾಗತ್ತಾ ಕಮಲಾ? ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದ್ಯಾ?

ಹೆಂಗಸು 2: (ಕೆಸರಿನ ನೀರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ಸುರಿದು) ಇನ್ನೇನು ಇದನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೊಗೊಂಡ್ ಹೋಗೋಕಾಗತ್ತಾ? ಇದನ್ನ ಕುಡಿಸಿ ನೀರು ಅಂತ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಂಬಿಸೋಕಾಗತ್ತಾ?? ನಡಿ ಹೋಗೋಣ ಕಮಲ..

ಕಮಲಾ: ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಸಿರಾಡೋಕೆ ಶುದ್ಧ ಗಾಳಿ ಸಿಗಬೇಕು ಅಂತ, ಮರಗಳ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕುಡಿಯೋದಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧ ನೀರು ಕೂಡ ಸಿಗ್ತಿಲ್ಲ.

ಕಮಲಾ: ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ಮರಗಳನ್ನ ಉಳಿಸೋಕೆ ಕಾಡಿಗೆ ನಡೀತೀವಿ ಅಂದರೆ, ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೀರಿಗಾಗಿ ಹೊಳೆಗೆ ನಡೀಬೇಕು..

(ರವಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ರವಿ: ಕಮಲಾಕ್ಕು! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಂತ ಹುಡುಕೋದು ನಿನ್ನ?

ಕಮಲಾ: ಏನಾಯಿತು?

ರವಿ: ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರ್ ಜೊತೆ ಮೀಟಿಂಗು. ಬರೋದಿಲ್ಲಾ?

ಕಮಲಾ: ಏನ್ ಮೀಟಿಂಗು?

ರವಿ: ಅದೇ ಕಾಡು ನಾಶ, ಹೊಸ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟು, ಜನಕ್ಕೆ ಕೊಡೋ ಪರಿಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ... ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೀಟಿಂಗ್.

ಕಮಲಾ: (ಕೆಸರು ತುಂಬಿದ ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ? ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೇನೂ ಮಾತಾಡ್ತಾರಾ ಈ ಮೀಟಿಂಗಿನಲ್ಲಿ?

ರವಿ: ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ? ಇಲ್ಲ, ಇದು ಮರಗಳ ಬಗ್ಗೆ..

(ಕಮಲಾ ಹೊಳೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇತರ ಹೆಂಗಸರು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ರವಿ: ಆದರೆ ಅಕ್ಕ.. ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುರಂಗ ಅಣ್ಣ, ಬಹುಗುಣರು ಎಲ್ಲರೂ ನಮಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯ್ತಿದ್ದಾರೆ!

ಕಮಲಾ: (ನಿಂತು) ಮರಗಳನ್ನ ಕಡಿಯೋದು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯೋ ಇದೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ರವಿ.. ಅಲ್ಲಿರೋದು ಯಾರೂ ದಿನಾ ಮನೆಗೆ ನೀರು ತರೋರಲ್ಲ.. ಅವರಿಗೆ ಈ ಕಷ್ಟಗಳು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು? ನೀನು ಹೊರಡು, ನಾನಿವತ್ತು ಮೀಟಿಂಗಿಗೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ..

ರವಿ: ಆದರೆ...

ಕಮಲಾ: (ನಿಲ್ಲದೆ) ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ, ನಾವು ಒಳ್ಳೆ ನೀರು ಹುಡುಕೋಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೀವಿ ಅಂತ ಹೇಳು.. ನಮಗೇನು ಬೇಕು, ನಮಗೇನು ಮುಖ್ಯ ಅಂತ ಅಂತ ಬರೀ ಗಂಡಸರೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.. ನಮ್ಮ ಬಾವಿ ನೀರು ಕೆಸರಾಗಿದೆ, ಶುದ್ಧ ನೀರು ತರಬೇಕು.. ನಮಗೆ ಕಾಡು ಉಳಿಸುವಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದು ಈ ಕೆಲಸ ಕೂಡ..

(ಹೆಂಗಸರು ಖಾಲಿ ಬಿಂದಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ರವಿ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ನಂತರ ಕೆಸರುಮಯ ಬಾವಿಯ ನೀರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.)

ರವಿ: (ತನ್ನೊಳಗೆ) ಆದರೆ...

(ದೀಪಗಳು ಮಸುಕಾಗುತ್ತವೆ.)

ಹೆಚ್ಚು

[ಕಾಡೊಳಗಿನ ಟೆಂಟ್, ಫಾ. ಆಫೀಸರ್, ಭಟ್ ಅಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ, ಫಾ. ಆಫೀಸರ್ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.]

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: (ದೂರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ) ಹೌದು ಸರ್.. ಎಲ್ಲೂ ಕದಲಾಡ್ತಿಲ್ಲ.. ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ... ಇಲ್ಲ ಸರ್, ಮರಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡೋಕ್ ಹೇಗಾಗತ್ತೆ? ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.. ಇವತ್ತೊಂದ್ ಮೀಟಿಂಗ್ ಕರ್ಡಿದ್ದೀನಿ, ನೋಡ್ತೀನಿ ಏನಂತಾರೆ.. ಎಸ್ ಸರ್.. ಆದರೆ?

ಭಟ್: ಏನಂತಾರೆ? ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕನ್ಸರ್ವೇಟರ್ಯು?

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ಅದೇನೋ ನೀವೇ ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಅಂತಾರೆ..

ಭಟ್: ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಅಲುಗಾಡದ ಜನರನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸಲಿ?

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ಅದು ನಿಮ್ಮ ಹಣೆಬರಹ..

ಭಟ್: ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹ? ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಇಲಾಖೆ.. ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್, ಪರ್ಮಿಟ್ಗಳನ್ನ ಕೊಡಿಸಿದ್ದು ನೀವು...

[ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್ ಫೈಲ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಹಲೋ ಸರ್..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ನಮ್ಮಾರ.. ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿ.. ಹೇಳಿ.. ಯಾನೀವು?
ಏನಾಗ್ಗೇಕಿತ್ತು?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ನಾನು ಡಾ ಕೃಷ್ಣನ್, ಧಾರವಾಡ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯಿಂದ
ಬಂದಿದ್ದು.. ನಾನೊಂದು ರಿಪೋರ್ಟ್ ರೆಡಿ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನ ನಿಮಗೆ
ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ರಿಪೋರ್ಟ್? ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಸಾಲಕಣಿ ಅರಣ್ಯ
ಪ್ರದೇಶದ ಕುರಿತಾದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೋರಿದ್ದರು..

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ಓಹ್.. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮುಂದುವರೀತಾರಾ ಇವರು? ಆದರೆ ನಾನು
ಯಾವುದೇ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿಲ್ಲವಲ್ಲ..

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಈ ಮರ ತೆರವು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಆದ ಅತಿಯಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಮ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ
ತನಿಖೆಗೆ ಅಂತ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿತು.

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ಥತ್.. ಈ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ತಾವು
ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ.. ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ರಿಸರ್ಚ್, ರಿಪೋರ್ಟ್.. ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಕ್
ನಾವಿದ್ದೀವಿ.. ಇವರಿಗ್ಯಾಕ್ ಈ ಇಲ್ಲದ ಉಸಾಬ್ರಿ? ಸರಿ.. ಹೇಳಿ.. ನಿಮ್ಮ
ರಿಸರ್ಚ್ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೆ??

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೆ.

ಭಟ್: ಏನು?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ನೋಡಿ ಸರ್.. ಈ ಕೆಲವು ಫೋಟೋಗಳನ್ನ ನೋಡಿ.. ಇದು
ಕಳೆದ ವಾರದ್ದು. ಹನ್ನೊಂದು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಬೇಕಂತ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯವರು
ಮಾರ್ಕ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರ್ಕ್ ಹಾಕಿದ್ದ ಹನ್ನೊಂದು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ
ಎಂಟು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟೆ.. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ
ಇಷ್ಟರಲ್ಲಾಗಲೇ, ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಐದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮರಗಳನ್ನ ಡ್ಯಾಮೇಜ್
ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.. ಅವನ್ನೂ ನಾಳೆ ಕಡೀಲೇಬೇಕಾಗ್ತದೆ. ಆಗ ಹನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಕ್
ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಕಡೆಗೆ ಕಡಿದಿದ್ದು ಹದಿನಾರು. ಹೀಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಮರಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ
ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮರಗಳನ್ನ ಕಡೀಬೇಕಂತ ಇದ್ದೀರಿ?

ಭಟ್: ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೀವಾಗ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಚಾತುರ್ಯಗಳು
ನಡೆದುಹೋಗ್ತಾವೆ ಸರ್.. ಏನ್ಮಾಡೋಕಾಗತ್ತೆ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಇದು ಅಚಾತುರ್ಯ ಅಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮವರು ಮರ ಕಡಿಯುವಾಗ
ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಸ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವುದು
ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

ಫ್ರಾ. ಆಫೀಸರ್: ಅಯ್ಯೋ ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಗೊತ್ತಾಗದೇ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ.
ಅದೇನು ಅಂತ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಲ್ಲ ಬಿಡಿ ಇವೆ..

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ತಪ್ಪಲ್ಲ ಸರ್.. ಇದು ಅಪರಾಧ. ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸುವ ಹುನ್ನಾರ ಇದು ಅನ್ನೋದು ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗ್ತದೆ..

ಭಟ್: ಸರ್.. ಇಲ್ಲೋಡಿ.. ಇದನ್ನ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಬೇಡಿ.. ದಯವಿಟ್ಟು..
ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳ್ತೇನೆ.. ನಾವು ಸರ್ಕಾರ ಅಪ್ರೂವ್ ಮಾಡಿರೋ
ಪ್ರೋಸೀಜರ್ಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಅಪ್ರೂವ್ ಮಾಡಿರೋ ಪ್ರೋಸೀಜರ್‌ಗಳೇ ನಮ್ಮ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ್ದಾವಲ್ಲ..

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ಸರ್.. ಸಾರಿ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನಂದ್ರಿ? [ಕೃಷ್ಣನ್ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.] ನನಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳು ಬೇಕಾಗ್ತವೆ, ಈ ಥರದ ಪರಿಸರದ ಕುರಿತಾದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲ.

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಸರ್.. ದಯವಿಟ್ಟು ಕಾಡನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ.. ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿಮ್ಮಂಥ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಜನರಿಗಿಂತ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ಸರ್.. ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಪರಿಸರ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ ಅಂತ ಓದು ಬರಹ ಇಲ್ಲದಿರೋ ಆ ಹಳ್ಳಿ ಜನ ಹೇಳೋದನ್ನ ನಿಜ ಅಂತ ನಂಬಿ ನಾಕು ಪೇಜಿನ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರಕೊಂಡ್ ಬಂದಿದ್ದೀರಲ್ಲ.. ಇದಕ್ಕೇನನ್ನೋದು?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಸರ್.. ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ರಚನೆಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿಹೋಗ್ತದೆ. ಏಕಸಂಸ್ಕೃತಿ ತೋಟಗಳು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಾವು ಮರುಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಅಂತ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.. ಇದನ್ನ ಅರ್ಥ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಓದು ಬರಹ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಸರ್. ಕಾಡಿನ ಎದೆಯ ಮಾತನ್ನ ಕೇಳೋ ಕಿವಿಯಿರಬೇಕು

ಭಟ್: ಸರ್, ಒಂದು ಮರ ಕಡಿದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಮರ ನೆಡ್ತೀವಿ ಅಂತಲೂ ಹೇಳಿದೆವಲ್ಲ.. ತೇಗ ಮತ್ತು ನೀಲಗಿರಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು.. ಬಹಳ ಲಾಭ ತಂದ್ಕೊಡ್ತಾವೆ ಸರ್.

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಯಾರಿಗೆ? ಪ್ಲೈವುಡ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯವರಿಗಾ? ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರದ ಅಗತ್ಯ ಇರೋ ರೈತರ ಕತೆ ಏನು? ಈ ಅಕೇಶಿಯಾ, ತೇಗ, ನೀಲಗಿರಿ ಮರಗಳನ್ನ ನೀವು ನೆಡೋದಕ್ಕೆ ಹೊರಡ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ, ಇವು ಎಂತಾ ಜಲಕಂಟಕ ಮರಗಳು ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲೇ? ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಲಮೂಲಗಳು ಬತ್ತಿದರೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನಿಂತಾನೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರೋ ಅದೆಷ್ಟೋ ಹೊಳೆಗಳನ್ನ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು? ಅವರ ಕತೆ ಏನು?

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ನೀವೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಇಷ್ಟು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಮಾತಾಡ್ತೀರ.. ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸರ್..

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಯಾರಾದರೂ ಮಾತಡಲೇಬೇಕು. ಒಂದೇ ಥರದ, ಒಂದೇ ಮಾತನ್ನ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿಯಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ತುಂಬಬೇಕು.. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವಾದರೂ ಮಾತಾಡಲೇಬೇಕಲ್ಲ.. ಯಾಕಂದರೆ ಕಾಡುಗಳು ತಮಗಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ನೋಡ್ರೀ.. ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲೂಬೇಕು.. ಬಹಳ ನಾಜೂಕಾದ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮದು. ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ಆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ..

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಅದು ಹೇಗೆ ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸ್ತೀರಾ?

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: (ದೀರ್ಘ ವಿರಾಮ) ಇನ್ನೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ರಿಸರ್ಚ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.. ಆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ನಿಮಗೇ ಕಳಿಸ್ತೀನಿ.. ಓದಿಕೊಳ್ಳುವಿರಂತೆ.. ಆಗ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಕುರಿತು ನಿಮಗೆ ಅರಿವಾಗ್ಯಹುದು.

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ನೀವು ಹೀಗೇ ಮಾಡ್ತಾನೇ ಇರಿ.. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿವೆ.. ನಿಮಗೊಂದು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗೂ ಒಂದು ಕಾಪಿ ಕೊಡೋದಿದೆ. ಬರ್ತೀನಿ ಸರ್. [ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾನೆ.]

ಭಟ್: [ಅವನು ಹೋದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ] ಎಷ್ಟು ದಿನ ಅಂತ ಹೀಗೇ ಕಾಯ್ತಾ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳೋದು?

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ಬೇರೆ ಉಪಾಯ ಸಿಗೋವರೆಗೂ?

ಭಟ್: ಉಪಾಯ ಏನಿಲ್ಲ. ಇನ್ನುಂದೆ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣ. ಅವರು ಮಲಗಿರುವಾಗ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಸಾಗಿಸೋಣ.

ಫಾ. ಆಫೀಸರ್: ಅದು... ಅದು.. ಬೇಡ ಅನ್ನತ್ತೆ.. ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಕು..

ಭಟ್: ಯಾಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಗಂಟೆಗಂಟೆಗೂ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಷ್ಟೂ ನನ್ನ ದುಡ್ಡು ಹೋಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಸಾಗಿಸಿಬಿಡೋಣ. ಅಡ್ಯಾರ್ ಬರ್ತಾರೆ ನಾನೂ ನೋಡ್ತೀನಿ..

ಹೆಚ್ಚೆ ೬:

[ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಗುಣ, ಪಾಂಡುರಂಗ, ದರಸಯ್ಯ, ಗೌಡ, ರವಿ, ಕಮಲ, ಕೆ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ ಇನ್ನಿತರರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.]

ರವಿ: ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದಲೂ ಕಾಯ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, ಯಾರೂ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ? ನಾವು ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯೋದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಾ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ನನಗೂ ಅದೇ ಅರ್ಥ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸೋ ಜಾಯಮಾನ ಇವರದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇವತ್ತಿಡೀ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಕೊಡಲಿ ಸದ್ದಾಗಿಲ್ಲ..

ಬಹುಗುಣ: ಈ ಥರದ ನಿಶ್ಯಬ್ದಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸೋದು.

ಕಮಲ: ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯೋದು, ಅದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂತ ಕರೆಯೋದು, ಇದೆಲ್ಲಾ ಶುರುವಾಗಿದ್ಯಾವಾಗ ಅಣ್ಣ..? ಕಾಡನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಜೊತೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಒಂದಂಶವನ್ನೇ ಕಡಿದು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳೋ ಬುದ್ಧಿ ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಬಂದದ್ದು?

ದರಸಯ್ಯ: ಮರ ಎಲ್ಲಾ ಕಡಿಯೋದು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು ಕಣ.. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಇಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಈ ಪರಂಗಿಯವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ..

ಬಹುಗುಣ: ಹೇಳಿ ಗೌಡ್ರೆ.. ಹೇಗೆ?

ಬಹುಗುಣ: ಪರಂಗೀ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿಂದ ಇದು ಶುರುವಾಗಿದ್ದು..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಸೈನಿಕನೇ?

ದರಸಯ್ಯ: ಹೌದು.. ಆ ಸೈನಿಕ ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಸೈನ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಬಂದ..

- ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ ಕಾಡಿನ ನಾಶದ ಕತೆ, ಹಾಡಿನ ಜೊತೆಗೆ ದೃಶ್ಯರೂಪಕವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. (ಆಕರ: ಅಪ್ಪಿಕೋ - ಸುರೇಂದ್ರ ಕೌಲಗಿ)

ಹೆಜ್ಜೆ ೭:

[ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ, ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ. ಬ್ಯಾಟರಿ ತಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರು. ಭಟ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶತಪಥ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೊಡಲಿಗಳ ಮತ್ತು ಬೀಳುವ ಮರಗಳ ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ.]

ಭಟ್: ಬೇಗ ಬೇಗ.. ನಾವು ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟೋ ಮುಂಚೆ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಕುಂಟೆ ಮರಗಳನ್ನಾದರೂ ಮುಗಿಸಬೇಕು.

ಕೆಲಸಗಾರ 1: ಈ ಮರಗಳು ಭಾರೀ ದಪ್ಪ ಸರ್. ಎರಡು ಕುಂಟೆ, ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟೋ ಮುಂಚೆ. ಆಗಲ್ಲ ಅನ್ನತ್ತೆ..

ಭಟ್: ಏಯ್. ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಮಾಡೋ..

[ಬಹುಗುಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಕಾಡಿನ ಮರಗಳ ನಡುವಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ.]

ಕಮಲ: ನಿಲ್ಲಿಸಿ.

ಭಟ್: ಥೋ.. ಮತ್ತೆ ಬಂದ್ರಾ ಇವರು.. ನಿಮಗೇನು ನಿಡ್ಡೆ ಗಿಡ್ಡೆ ಬರೋದಿಲ್ಲಾ? ಯಾಕ್ಣಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ತಿಂತೀರ? ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ತೊಲಗಿರಿ..

ರವಿ: ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್.. ಇದು ನಮ್ಮ ಕಾಡು. ಇಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನವರು ನೀವು..

ಭಟ್: ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಡು ಕಣ್ಣೀ. ನಿಮ್ಮದಲ್ಲ.

ಬಹುಗುಣ: ಸರ್ಕಾರ ಜನರದ್ದು...

ಭಟ್: (ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ) ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಯಾಕೋ ನಿಲ್ಲಿಸಿರ.. ಮುಂದುವರೆಸಿ..

[ನಿಂತಿರುವ ಮರಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಧಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕಡಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ಕೆಲಸಗಾರ 1: ಲೋ ರವಿ.. ಯಾಕೋ ಹೀಗಾಡ್ತಿದೀಯೆ? ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡೋ ಇವರುಗಳು ನೀನು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದ್ರೆ ಬಂದು ಬಿಡಿಸೋದಿಲ್ಲ ಕಣೋ. ನೆನಪಿರಲಿ.. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರಬೇಡ..

ಭಟ್ : ಈ ಜನಗಳ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡೋಕಾಗತ್ತಾ? ಸುಮ್ಮನೆ ಅವರನ್ನ ಹಿಡಿದು ಬೇರೆಡೆಗೆ ತಳ್ಳಿ..

ಕೆ.ಎಂ. ಹೆಗ್ಡೆ: ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನಾವು ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಹಲ್ಲೆ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತೇವೆ.. ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮಾಡೋ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲರೀ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ!!

ಭಟ್: ನೀವು ಕಾನೂನು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.. ನಿಮಗ್ಯಾಕಿದು ಅರ್ಥವಾಗೋದಿಲ್ಲ?

ರವಿ: ಈ ಇಂಥ ಮಧ್ಯರಾತ್ರೀಲಿ ಕಳ್ಳರ ಥರ ಏನೀ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ?

ಭಟ್: ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ನಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ..

ದರಸಯ್ಯ: ಕತ್ತಲಾದಮೇಲೆ ಒಂದು ಎಲೆಯನ್ನೂ ಕೀಳೋದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕಡೆ.. ನೀವು ನೋಡಿದ್ರೆ ಇಡೀ ಕಾಡನ್ನೇ ಕಡಿದು ಸಾಯಿಸ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲೋ..

ಕೆ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ: ನಿಮ್ಮ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕನಸ್ಟೇಟರ್ ಇನ್ನೇನು ಬರ್ತೀರ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಹೆಗಡೆ ಅವರನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಬರೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಖುಷಿಯಿದೆ ಅನ್ನೋಲ್ಲ..

ಭಟ್: ರೀ.. ಯಾಕ್ರೀ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂಸೆ ಕೊಡ್ತಿದ್ವೀರ? ಇದು ಕೈಮೀರಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಮರಗಳನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ.

ಕಮಲ: ಹೇಗೆ ಬರೋದು ಸರ್? ನೀವುಗಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ಗಂಟೂಮೂಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಆಗೋ ಭಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿವರೆಗೂ ನಾವು ಹೇಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರೋದು?

ಭಟ್: ಎಷ್ಟೇ ಮಾತಾಡ್ತೀಯೆ? [ಹೊಡೆಯಲು ಹೋಗುವನು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೀಪ್ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದ. ಫಾ. ಆಫೀಸರ್, ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕನ್ಸರ್ವೇಟರ್ - ಫಾ. ಕನ್ಸರ್ವೇಟರ್, ಪಾಂಡುರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ಫಾ. ಕನ್ಸರ್ವೇಟರ್: ಏನೀ ಇದು ? ಏನಿದೆಲ್ಲ ಹಗರಣ?

ಭಟ್: [ತಬ್ಬಿಬ್ಯಾಗಿ] ಈ ಜನರು ಅಧಿಕೃತ ಅರಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಡೀತಿದ್ದಾರೆ ಸರ್..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಅನಧಿಕೃತ ಅರಣ್ಯ ನಾಶವನ್ನು ನಾವು ತಡೀತಿದ್ದೇವೆ ಸರ್.

ಫಾ. ಕನ್ಸರ್ವೇಟರ್: ಇಷ್ಟೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡನ್ನ ತೆರವು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇದೆಯೇನಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರೆ?

ಭಟ್: [ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ] ಸರ್ ಅದು..

ಉಪ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ: ಮೊದಲು ಹೊರದ್ರೀ ಇಲ್ಲಿಂದ.. ಹೀಗೆ ಹೊತ್ತಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮರ ಕಡಿದು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಳೀಬೇಡಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಮೀಡಿಯಾ ಅಟೆನ್ಷನ್ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಇವರಿಗೆ. ಏನಿದ್ರೂ ಬೆಳಕಿದ್ದಾಗ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿ... ಸರಿಯಾದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಕಾಡು ನಾಶ ಮಾಡೋಕೂ ಯಾವ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳು ಸರ್?

ಉಪ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ: ಅದನ್ನು... ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಪಾಂಡುರಂಗ ಅವ್ರೆ. ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರಿ.. ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುತ್ತೇವೆ.. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದೀರಲ್ಲ.. ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ, ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸ್ತೇವೆ.. ಬರ್ತೇವೆ.

[ಫಾ. ಕನ್ಸರ್ವೇಟರ್ ಮತ್ತು ಫಾ. ಆಫೀಸರ್ ನಿರ್ಗಮನ.]

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಉಸಿರಾಡೋಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಕಮಲ: ಆದರೆ ಇದು ಗೆಲುವಂತೂ ಅಲ್ಲ ಅಣ್ಣ..

ದರಸಯ್ಯ: ಯುದ್ಧ ಗೆಲ್ಲೋದು ಅಂದರೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಾಳಗಗಳನ್ನ ಮೊದಲು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಇದು ಅಂಥದ್ದೇ ಒಂದು..

ರವಿ: ಹಾಗಾದರೆ ಮುಂದಿನ ಕಾಳಗ ಯಾವುದು?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಸುದ್ದಿ ಹರಡುವುದು. ಅಪ್ಪಿಕೋ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ನಾಳಿದ್ದೇ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ..

ಬಹುಗುಣ: ಎಷ್ಟು ದೂರ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ..

ಕಮಲ: ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲೂ.. ಈ ಕಾಡಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟರೆ ಈ ಮರಗಳ ಆಕ್ರಂದನ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಹಾಗಾಗಿದೆ ಅಣ್ಣ..

ರವಿ: ಹೌದು, ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಕಾವಲಿದ್ದು, ಈ ಮರಗಳಿಗೆ ನಾವಿನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಜೊತೆ, ಅವುಗಳ ಪರವಾಗಿ ಇದ್ದೇವೆ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಕೆ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ: ನಾವು ಈ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಈ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.. ಈ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣ್ತಾಯಿದೆ.

ಬಹುಗುಣ: ಈಗ ಮಲಗಿ, ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ದಣಿದಿದ್ದೀರಿ. ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿ ಬಲು ದೀರ್ಘ.. ನಾವು ಹೊರಡೋಣ ಪಾಂಡುರಂಗ?

ಕೆ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ: ಎಲ್ಲಿಗೆ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ. ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಒಬ್ಬರು ಶರ್ಮಾ ಅಂತ.. ಬರೋಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಕೆ ತಯಾರಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಗಿ ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಬರ್ತೇವೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ತಯಾರಿ ಆಗಿರಲಿ.. ರವಿ.. ತಯಾರಾಗಿ.. ನೀನು ಬಾ ಕಮಲಾ, ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗ್ತೇವೆ. ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕರಕೊಂಡ್ ಬರೋಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡ್ಕೊ..

[ಬಹುಗುಣ, ಪಾಂಡುರಂಗ, ಕಮಲಾ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.]

ಕೆ.ಎಂ. ಹೆಗ್ಡೆ: ಇದು ಯಾವುದೋ ಯುದ್ಧದ ಆರಂಭ ಅನ್ನಿಸಿದೆ..

ರವಿ: ಇಲ್ಲ. ಇದು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆಗಿದ್ದ ಶರಣಾಗತಿಯ ಅಂತ್ಯ ಅನ್ನಿಸಿದೆ..

ಹೆಜ್ಜೆ ಲ

[ತಡರಾತ್ರಿ. ದರಸಯ್ಯ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಒಂದು ಮರದ ಬೊಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹಳೆಯ ಶಾಲು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಡಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ. ರವಿ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ.]

ರವಿ: ಅಜ್ಜ? ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿದ್ದೀಯಾ?

ದರಸಯ್ಯ: (ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡದೆ) ಈ ವಯಸ್ಸಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಂದೀತು ಮಗ?

ರವಿ: ನಾನೂ ಕೂರಬಹುದಾ??

ದರಸಯ್ಯ: ಬಾ.. ಕೂತುಕೋ.

ರವಿ: ಏನು ಯೋಚಿಸ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಅಜ್ಜ?

ದರಸಯ್ಯ: ಯೋಚನೆಯಲ್ಲ ಮಗ.. ಹಳೇ ನೆನಪುಗಳು..

ರವಿ: ಏನು ನೆನಪು?

ದರಸಯ್ಯ: ಈ ಕಾಡಿನ ಜೊತೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಇಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ ಅಂದ್ಕೊಂಡೆ.?

[ರವಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ದರಸಯ್ಯನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.]

ದರಸಯ್ಯ: ಸುಗುಣ ಅಂತ ನನಗೊಬ್ಬ ಮಗ ಇದ್ದ ರವಿ..

ರವಿ: ಏನು? ನಿನಗೊಬ್ಬ ಮಗ ಇದ್ದಾ ಅಜ್ಜ? ಯಾರು? ಎಲ್ಲೋದ್ದು ಅವರು?

[ದರಸಯ್ಯ ಕೋಲಿನಿಂದ ಕೆಂಡಗಳನ್ನು ತಿವಿಯುತ್ತಾನೆ. ಕಿಡಿಗಳು ಬಂದು ಕೊಂಚ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತದೆ.]

ದರಸಯ್ಯ: ಕಾಡಿನ ಮಣ್ಣೊಳಗೆ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋದ ಅವನು..

ರವಿ: ಓಹ್..

ದರಸಯ್ಯ: ತಿಂಗಳಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಕೆಮ್ಮಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ಕಾಡಿನಿಂದ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ತರೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ.. ಹಾಗೇ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ..

ರವಿ: ನಮಗ್ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ..

ದರಸಯ್ಯ: ಅವನ ಕೈಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಶಕ್ತಿ ಇತ್ತು. ಅವನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆತಿದ್ದು.. ಗಿಡ, ಮರ, ಗೆಳೆತನ, ನಗು.. ಎಲ್ಲವೂ... ಇಡೀ ಕಾಡಿನ ಜೊತೆಗೆ ಅವನಿಗೊಂದು ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತು..

ರವಿ: ಮತ್ತೇನಾಯ್ತು.?

ದರಸಯ್ಯ: ಅವತ್ತು ಪಾಪ ಹುಲಿ, ತನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಮಗ ಆ ಮರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಒಪ್ಪ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದೆ ಗೊತ್ತಾ?

ರವಿ: ಏನು?

ದರಸಯ್ಯ: ನನ್ನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ತೊಗೊಂಡೆ.. ಕಾಡಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹುಡುಕ್ತಾಹೋದೆ.

ರವಿ: ಸಿಕ್ಕಿತಾ??

ದರಸಯ್ಯ: ಅವನು ಸತ್ತ ಜಾಗದಲ್ಲೇ ಹುಲಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿತು.. ನಾನು ಆ ಹುಲಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸ್ತಾ ಹೋದೆ... ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದೆ..

ರವಿ: ಆಮೇಲೆ? ನೀನದನ್ನ ಕೊಂದಿಟ್ಟಾ ಅಜ್ಜ?

ದರಸಯ್ಯ: ಮೂರನೇ ದಿನ, ನನ್ನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಸಾಣೆ ಹಿಡೀಬೇಕಂತ ಒಂದು ಹೊಳೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತೆ.. ಒಂದು ಹುಲಿ ಮರಿ ಅದೇ ಹೊಳೆಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಯೋಕೆ ಬಂತು. ಚಿಕ್ಕ ಮರಿ.. ಬಹುಶಃ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿರಬಹುದು. ಬಹಳ ಸೊರಗಿತ್ತು.. ಹಸಿದಿತ್ತು.. ಅದರ ತಾಯಿ ಅದಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ..

ರವಿ: ನೀನೇನ್ ಮಾಡ್ಡೆ ಅಜ್ಜ?

ದರಸಯ್ಯ: ಏನ್ ಮಾಡಕ್ ಸಾಧ್ಯ? ಆ ಮರಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಗನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ.. ಹೌದು.. ಅದೇ ಕುತೂಹಲ.. ಅದೇ ಮುಗ್ಧತೆ. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ನಾನು ನನ್ನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಅದೇ ಹೊಳೆಗೆ ಹಾಕಿ ಸೀದಾ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ.

ರವಿ: ನಿನ್ನ ಕೋಪ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗ್ಬಿಡ್ತಾ ಅಜ್ಜ?

ದರಸಯ್ಯ: ಹೌದು ಮಗ... ಯಾಕಂದ್ರೆ ನನಗೆ ಒಂದ್ ವಿಷ್ಯ ಅರ್ಥ ಆಯ್ತು.. ನಾವು ಹುಲಿಯನ್ನ ದೂಷಿಸೋದು ಮುಠಾಳತನ.. ಹುಲಿ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ದೂಷಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ತಂದವರನ್ನ..

ರವಿ: ಯಾರು?

ದರಸಯ್ಯ: ಇದೇ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹರಿಕಾರರು!! ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು... ಆಗಿನಿಂದ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಇಲ್ಲದ ಹೊಗೆ, ಕೆಟ್ಟ ವಿಷದ ಗಾಳಿ..

ರವಿ: ಓಹ್.. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಜವಳಿ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿನಾ?

ದರಸಯ್ಯ: ಅದು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಕೆಮ್ಮುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಗಳಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಸಿಗದಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾರೂ ದೂರು ನೀಡೋಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.. ಈ ಡಾಕ್ಟರು ಕೊಡೋ ಔಷಧಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡೋವಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕಾಡಿನ ಜೇನುತುಪ್ಪ ತರೋಕೆ ಹೋದ ನನ್ನ ಮಗ.. (ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು) ಹುಲಿ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂದಿದ್ದು ನಿಜವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆ..

ರವಿ: ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ? ಅವರಿಗೆ ಏನಾಯಿತು?

ದರಸಯ್ಯ: ಕೆಮ್ಮು, ಕೆಮ್ಮಿನ ಜೊತೆ ಮಗ ಹೋದ ದುಃಖ ತಾಳಲಾರದೇ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕೂಡ ತೀರಿಕೊಂಡಳು..

ರವಿ: ಅದಕ್ಕೇ ನೀವು ಈ ವಯಸ್ಸಲ್ಲೂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡೋಕ್ ಬರ್ತಿದ್ದೀರ?

ದರಸಯ್ಯ: ನಾನು ಮರಗಳನ್ನು ಉಳಿಸೋದಕ್ಕೆ ಯಾಕಿಷ್ಟು ಹೋರಾಡಿದ್ದೀನಿ ಅಂತನಾ? ಯಾಕಂದ್ರೆ ನನ್ನ ಮಗ ಈ ಕಾಡಿನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದಾನೆ..

ಅವನಾಡಿದ ನೆಲ ಇದು, ಅವನು ತಬ್ಬಿ ನಲಿದ ಮರಗಳಿವು.. ಈಗಲೂ ಅವನು ಇದೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಅಂತ ನಂಬಿದ್ದೀನಿ ನಾನು.. ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು

ಕಡಿಯೋ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮರದಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಮಗ ಇದ್ದಾನೆ. ಇವರು ಮರಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಹಾಕಿದಾಗೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಮಗನ ಮೈಗೇ ಕೊಡಲಿ ಹಾಕಿದಹಾಗಾಗ್ತದೆ..

ರವಿ: ಕಾಡು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನ ಹೇಗೆ ಬೆಸೆದಿದೆ ಅಲ್ಲಾ? ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದೇ ಮರಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಿತು ಕಣ್ಣಾಮುಚ್ಚಿ ಆಡ್ಡಿದ್ದಿ ನಾನು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು.. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಡಿನಿಂದ ದೂರು ದೂರ ಸಿಟಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕೋಕೆ ಹೋದ್ದು.. ಇಲ್ಲಿರೋ ಒಂದಿಬ್ಬರು ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಕೊಡ್ಡಿರೋ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಇದೇ ಮರಗಳನ್ನ ಕಡಿಯೋಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಿನಾ ಬರ್ತಾರೆ.. ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ದೂರ ತಳ್ಳಿದರೂ ಕಾಡು, ಕಾಡಿನೊಂದಿಗಿನ ನಂಟು ನನ್ನನ್ನ ಬಿಡ್ತಾನೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾಡೆಂದರೆ ಯಾವುದೋ ಬಗೆಯ ಸೆಳೆತ ನನಗೆ..

ದರಸಯ್ಯ: ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕಂದ್ರೆ, ಕಾಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ರವಿ. ಪ್ರತಿ ಹುಟ್ಟು, ಪ್ರತಿ ಸಾವು, ಪ್ರತಿ ಭರವಸೆ, ಪ್ರತಿ ದ್ರೋಹ. ನಾಳೆ ಆ ಮರಗಳನ್ನ ತಬ್ಬಿ ನಿಂತಾಗ, ನೆನಪಿಟ್ಟು.. ಕೇವಲ ಮರಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸೋ ಹಟ ಅಲ್ಲ ಇದು.. ಈ ಕಾಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅದೆಷ್ಟೋ ಭಾವನೆಗಳನ್ನ ರಕ್ಷಿಸೋ ಪ್ರಯತ್ನ.. ನನ್ನ ಮಗನೂ ಆ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿದ್ದಾನೆ...

ರವಿ: ಇದೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಜ್ಜ...

ದರಸಯ್ಯ: (ರವಿಯ ಭುಜ ಮುಟ್ಟಿ) ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಿಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಅನ್ನು ಮಗ..

ಹೆಜ್ಜೆ ೬

[ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ. ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಶರ್ಮಾ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ತಂಡವು ಕೃಷ್ಣನ್ ವರದಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.]

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಸಮಗ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಅರಣ್ಯ ತಾಣಗಳು..

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಶರ್ಮಾ: ಹ್ಮ..? ಏನಂತದೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಇದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪರಿಸರ ನಾಶ ಪ್ರೊಫೆಸರ್.. ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಶರ್ಮಾ: ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಈ ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದ ಜಲಾನಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕಸಂಸ್ಕೃತಿ ತೋಟಗಳು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಅರಣ್ಯನಾಶವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ 300% ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

[ಪಾಂಡುರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹುಗುಣ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.]

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಥ್ಯಾಂಕ್ಯೂ ಪ್ರೊಫೆಸರ್. ರಿಸರ್ಚಿಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಕ್ಷಣ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ...

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ನಾವು ಸತ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಸರ್.. ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗಿಂತ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ..

ಬಹುಗುಣ: ನಿಮ್ಮ ವರದಿ ಏನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಈ ಪೂರ್ಣ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಕ್ಲಿಯರ್ ಫೆಲ್ಲಿಂಗ್ ಅನ್ನೋ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಏನಿದೆ.. ಇದನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು..

ಪ್ರೊ. ಶರ್ಮಾ: ನಾವು ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಪರಿಸರ ಸಚಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಶರ್ಮಾ: ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡಲೇ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು ಅಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇನೆ.. ಅದಕ್ಕೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದು. ಬನ್ನಿ ಪ್ರೆಸ್ ಮೀಟ್ ಇದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತಾಡಬೇಕಾದವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀವು. ಬನ್ನಿ..

ಹೆಜ್ಜೆ ೧೦

[ಪ್ರೆಸ್ ಮೀಟ್.]

ಪತ್ರಕರ್ತ: ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್, ನಮ್ಮ ಓದುಗರಿಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ವರದಿಯನ್ನು ನೀವು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದೇ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಅಷ್ಟಿಕೊ ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪತ್ರಕರ್ತ: ಆದರೆ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ರಿಸರ್ಚಿನ ಕೆಲವು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಇಲಾಖೆ ಈ ಇಡೀ ರಿಸರ್ಚನ್ನು, ರಿಸರ್ಚ್ ಮಾಡಿದವರನ್ನು, ಯಾವುದನ್ನು ಬೇಕಾದ್ರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಮರಗಳು ಯಾವತ್ತೂ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಪತ್ರಕರ್ತ: ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ನಡೆ ಏನು ಪಾಂಡುರಂಗ ಹೆಗಡೆಯವರೇ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ನಾಳೆಯಿಂದ ನಾವೊಂದು ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಏನನ್ನು ನಾವುಗಳು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅನ್ನೋದು ಜನರಿಗೆ ಅರಿವಾಗೋವರೆಗೂ ನಾವು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ, ಪ್ರತಿ ಕಾಡಿಗೆ ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಸಂಚರಿಸ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರಕರ್ತ: ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಇಲಾಖೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ ಅಂತಾರೆ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು.. ಇದಕ್ಕೆ ನೀವೇನಂತೀರಿ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: ಏಕೈಕ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ ಅದು ಜೀವಂತ ಕಾಡುಗಳು. ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟದೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಪರಿಹಾರ ಇನ್ನಾವುದೂ ಇಲ್ಲ..

ಪ್ರೊ. ಶರ್ಮಾ: ಈ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡ್ತೀರೋ ಸೋ ಕಾಲ್ಡ್ ಪ್ರಗತಿಯ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನ್ಗಳು ಕೇವಲ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು..

ಪತ್ರಕರ್ತ: ಈ ಚಳುವಳಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ತಲುಪಬಹುದು??

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಇಲಾಖೆ ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಮರಗಳಿರುವ ಕಾಡುಗಳವರೆಗೂ...

ಬಹುಗುಣ: ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವ ಜನರು ಇರುವವರೆಗೂ..

[ಹಾಡು]

ಹೆಜ್ಜೆ ೧೧೧

[ಸಾಲಕಣಿ. ಪಾದಯಾತ್ರೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿನ. ಪಾಂಡುರಂಗರ ಕೈಗೆ ಮೈಕನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಅದನ್ನು ಕಮಲಾಳ ಕೈಗೆ ಇಟ್ಟು, ಮಾತಾಡು ಎನ್ನುವಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಮಲ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಗುಣ, ಪಾಂಡುರಂಗ. ಫಲಕಾರ್ಡುಗಳು, ಬ್ಯಾನರ್‌ಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ.]

ಕಮಲಾ: ಅಪ್ಪಿಕೋ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಈವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 750 ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಮುನ್ನೂರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಕಾಲ ಸುತ್ತಾಡಿದ್ದೇವೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆದರೂ ನಾವು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕಥೆ - ಕಾಡುಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿವೆ, ಹೊಳೆಗಳು ಒಣಗುತ್ತಿವೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.. ಇವೇ ಕತೆ!!

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಡುಗಳ ಒಳಗಿನ ಕಾಲ್ಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನಂದರೆ, ಇದು ನಾವಾಗಲೇ ಸೋತೀರೋ ಯುದ್ಧ.. ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಕಾಡಿನ ನಾಶ ನಿಂತರೂ ಕಾಡು ಉಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿ ಅಂತ ತಿಳಿಯೋಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಟ್ಟಲೆ ಅರಣ್ಯ ನಾಶವಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನೇನಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ ಇರೋ ಕಾಡುಗಳನ್ನ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋದು..

ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪಿಕೋ ಆಂದೋಲನದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೇ ಉಳಿಸು ಬೆಳಸು ಬಳಸು.. ಇದನ್ನ ನಾವೆಲ್ಲೂ ಮನಸಲ್ಲಿಟ್ಟೊಬೇಕು.. (ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾತು)

[ರವಿ ಆರ್ಡರ್ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಫಾ. ಕನ್ನವೇಟರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.]

ರವಿ: ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣ.. [ಸಂತಸದಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದ ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ] ಪರಿಸರ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಬಂದಿರೋ ಆರ್ಡರ್.. ಇವತ್ತಿನ ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ..

ಬಹುಗುಣ: ಒಳ್ಳೆಯ ಸುದ್ದಿನಾ?

ಡಾ. ಕೃಷ್ಣನ್: [ಹೆಡ್ಲೈನ್ ಓದುತ್ತಾ] “ಸಮಗ್ರ ಪರಿಸರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮುಗಿಯೋವರೆಗೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅರಣ್ಯನಾಶದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಂತ್ಯ ಹಾಡಿದ ಪರಿಸರ ಸಚಿವಾಲಯ”.. ಕೂಡಲೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸೋ ಆರ್ಡರ್ ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲೋಡಿ..

ಕಮಲಾ: ನಾವು ಗೆದ್ದಿಟ್ಟಾ ಹಾಗಾದ್ರೆ?

ರವಿ: ಈಗ ಏನಾಗ್ತದೆ ಅಣ್ಣ?

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಗೆದ್ದಹಾಗೆಯೇ.. ಅವರು ಕಡಿಯೋದನ್ನ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅಂದ್ರಲ್ಲ, ಅವರು ಕಡಿಯೋದನ್ನ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನಿದ್ರೂ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಬಿತ್ತುವುದು. ಹೊಸ ಸಸಿಗಳನ್ನ, ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನ ಮತ್ತು, ಹೊಸ ಭರವಸೆಯನ್ನ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು.. ಅವರು ಕಡಿದದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕು..

ಬಹುಗುಣ: ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿತದ್ದನ್ನ ಇತರರಿಗೂ ಕಲಿಸಬೇಕು...

ಮೋಹನ್: ಏನಂತ ಸರ್? ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೇ ಸೇರಿ ಸರ್ಕಾರದ ತಪ್ಪುತಪ್ಪಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು ಅಂತಲಾ?

ರವಿ: ಅಲ್ಲ.. ಏನನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಜನರು ಒಂದ್ಕಡೆ ಇದ್ರೆ, ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಅವರು ಹೋರಾಡೇ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂತ.

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಮರವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಬಿಗಿಯಾದ ಪಾದಗಳನ್ನೂರಿ ನಿಲ್ಲಲು ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ ಅಂತ...

ಪ್ರೊ ಕೃಷ್ಣನ್: ಆದರೆ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ ಬರೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲಾ? ಈ ಚಳುವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಾಚೆಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆಯೇ?

ಬಹುಗುಣ: ಮರಗಳನ್ನ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜನರು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನಿಂತಾನೇ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.. ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ ನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಹಾಗೆ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ.. ನೀರಿನ ಹಾಗೆ ಹರಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಈ ಚಳವಳಿಗಳಿಗೆ..

ಪಾಂಡುರಂಗ: ಪ್ರೀತಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲ, ಸ್ಥಾವರವೂ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ಮರಗಳು ನಮಗೆ ಕಲಿಸಿದವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರೀತಿ ಎಂದರೆ ಹೋರಾಟದ ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು, ತೋಳುಗಳನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಜಗ್ಗದೇ ಭದ್ರವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಪ್ರೀತಿಯೇ..

[ಹಾಡು]

[ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರವಿ ಮತ್ತು ಕಮಲ ಮಾತ್ರ ಕಾಡಿನ ಮರಗಳನ್ನು ತಬ್ಬಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.]

ರವಿ: ಅಕ್ಕಾ..

ಕಮಲ: ಶ್.. ಮಾತಾಡ್ಬೇಡ.. ಮರಗಳ ಎದೆಬಡಿತ ಕೇಳು.. ಎಷ್ಟು
ನೆಮ್ಮದಿಯಿದೆ ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ.. ಮನೆಯ ಜಗಳ, ಕುಹಕ, ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ..
ಬರೀ ನೆಮ್ಮದಿ..

ರವಿ: ಹ್ಲಾ.. ದುಡ್ಡಿನ ಆಸೆ, ಗೊಂದಲ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.. ಈ ಮರಗಳ
ನೆಮ್ಮದಿಯೆ ನಮ್ಮದೂ ಆಗಿದೆ...
